

ETHDIARI

Numerò 164
dijaus 22 de junhsèga 1999

HUELHETON DIARI D'ARAN

Prèt: 50 pessetes

JA AN ESTAT TROBATS ES CADAVRES DE JOHN KENNEDY Jr., ERA SUA HEMNA E ERA SUA CUNHADA

Un equip d'escafandristes sajaue ager de superar es advèrses condicions e rescatar eth còs de John F. Kennedy hilh, trobat en ocean deuant des còstes de Marta Vineyard. Es rèstes, detectades per prumèr còp pendent era net per ua camèra sosmarina, èren a pròp d'un gran bocin de fuselhatge der avion que

pilotaue diuendres entara ièrta de Massachusetts.

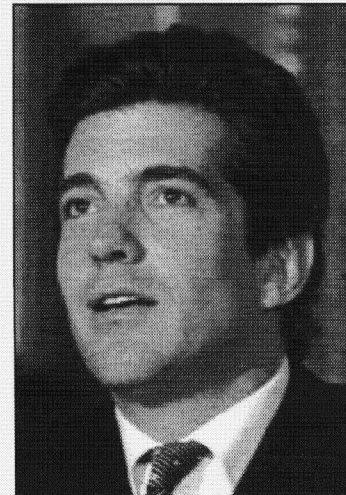
Èren es 23.30 -ora locau- de dimars quan se trobèc un gran bocin de fuselhatge, didec ua declaracion dera Guàrdia Costanèra e era Junta Nacionau de Seguretat en Transpòrt. Ua hònt d'aguesta Junta didec qu'eth còs de Kennedy siguec trapat dues ores mès tard. Es autoritats se prepausen extrèir des aigües quinsevolh còs o còssi abantes de lheuar rès-

tes der avion entar *USS Grasp*, un vaishèth de sauvatatge dera armada nòrd-americana.

Informen ara Casa Blanca

Era Casa Blanca siguec informada dera trobada lèu tàs 2.30 de dimèrcles. Era Junta informèc a foncionaris deth Govèrn qu'es rèstes de Kennedy e ua bona part deth fuselhatge auien estat detectadi per miei d'ua ca-

mèra sosmarina plaçada en un petit sosmarin non tripulat deth *Grasp*, coneishut coma VOR (Veïcul d'Operacion Remòta). Es familhes des victimas tanben si-gueren lèu informades.

HUGUET (ERC) ACUSE A MARAGALL DE HÈR ETH JÒC A VIDAL-QUADRAS EN CRITICAR ES "EXCÈSSI" DERA POLITICA LINGÜISTICA

Eth vicesecretari generau d'ERC, Josep Huguè, acusèc ager eth candidat socialista tara presidéncia dera Generalitat, Pasqual Maragall de "hèr eth jòc a gent com Vidal-Quadras que vòlen qu'en Catalonha i age dus sectors sociaus: un de bilingüe, permeable socialament; mès un aute de monolingüe en castelhan". Segontes Huguè, aguest darrèr acabe siguent un "guetto, a on s'installe era intolerància". Huguè conteste atau es de-

claracions que Maragall hec en club Jovellanos ed Madrid a on critiquèc supausadi "excèssi" en relacion tamb eth procès de normalizacion lingüistica. Entà Huguè, "es ciutadans que vòlen viuer en catalan tamb normalitat en trabalh o enes mieis de comunicacion -didec-, saben qu'ei impossible".

"Eth PP qu'ei un lerroxisme de baisha intensitat", e considerèc qu'eth "problèma dera normalizacion deth catalan ei

ena manca de pedagogia qu'es partits com eth PSC aurièn d'auer hèt entre er electorat".

Entad açò que tanh ara visita de Maragall tath club Jovellanos, Huguè se susprenc qu'eth candidat socialista "sonque recep eth supòrt des eterodòxes espanhòls, qu'an ua representacion de zèro deputats", çò que "dèishe ben clar qu'es prepauses federalistes non an acuelhuda en Espanha".

TORISME DERA SÈU RECEP ETH 20% DES SUES CONSULTES DE TORISTES ISRAELIANS

Lèu eth 20% des consultes atengudes ena oficina de torisme dera Sèu d'Urgel pendent aguest an procedie de toristes d'Israèu, segontes er Ajuntament dera vila. Era madeisha oficina informaue que ja ena mieitat de 1998 se detectèc un laugèr augment de demanes d'informacion per part de ciutadans israelians, que majoritàriament viatgen peth sòn compde e contracten es servicis dirèctament enes establiments toristics, sense agents o operadors toristics mejancèrs. Segontes Turisme de la Seu, aguesti toristes

pernòcten ua net en establiments de nivèu miei-naut.

Era directora de Torisme de la Seu, Anna Majoral, cre "qu'eth contrast qu'aufrissen es Pirenèus tamb era còsta mediterrànèa ei era principau motivacion d'aguesti toristes entà trigà-mos coma destin".

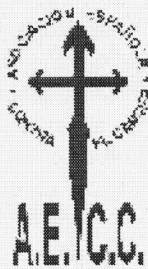
Enes dus ans de foncionament d'aguest centre d'informacion, Turisme de la Seu a recebut mès de 30.000 consultes, tant dirèctes, com per telefon o per correspondéncia. Es mès freqüentes tanhen ara ciutat, ath centre istoric o ath Parc Olimpic deth Sègre.

AGENDA

AUÉ QUE I A PLEN DER AJUNTAMENT DE NAUT ARAN

Entàs 9 deth maitin ei convocada ua session extraordinària deth Plen der Ajuntament de Naut Aran, tamb eth següent orde deth dia:

1. Periodicitat des sessions deth Plen der Ajuntament.
2. Periodicitat dera Comission de Govèrn.
3. Nomentament de representants dera corporacion municipau en organs col·legiadi.
4. Delegacion de competéncias deth Plen ara Comission de Govèrn.
5. Nomentament de tresorèr.
6. Comunicacion des decretis d'alcaldia:
 - a) Nomentament de tinents d'alcalde.
 - b) Membres dera Comission de Govèrn.
 - c) Delegacions dera Alcaldia.
7. Aprobacion iniciu: Tèxte rehonut dera modificacion des normes subsidiàries e complementàries deth planejament dera Val d'Aran, aprovades pera Comission d'Urbanisme de Lhèida eth 18 de gèr de 1989.

AMASSADA INFORMATIUA DERA ASSOCIACION CONTRA ETH CÀNCER

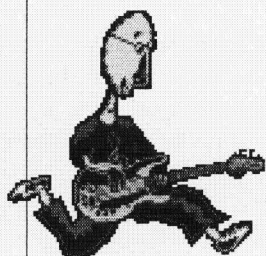
Aguest ser, tàs 20.30 ores, i a convocada ua amassada informatiua en Ajuntament de Vielha-Mijaran dera Associacion Espanhòla Contra eth Càncer (AECC).

NET JOENA D'ARAN

Gran concèrt de musica ròck

Aué, entàs 23.00 ena Sala Polivalenta de Vielha se celebrarà un macro-concèrt de ròck tamb es grops In Extremis, Zuma, Vacio Interior e Jack Reymond.

Aguest concèrt qu'ei era prumèra edicion d'ues futures "nets joenes" d'Aran organizades pera Oficina de Joenessa deth Conselh Generau d'Aran e gràcies ath bon trabalh deth sòn coordinador, Alex Moga Vidal. Era entrada tath concèrt que serà de franc.

PROGRAMA DES JORNADES UNIVERSITÀRIES OCCITANO-CATALANES TATH DIA D'AUÉ

Cors

Configuracion deth miei naturau en Pirenèu centrau, geologia e geomorfologia
Maitin e tarde. En estudi de Salardú e gessudes de camp.
A cargue de Jordi Gavaldà, geològ (Conselh Generau d'Aran).

Seminari

Contenguts e didactica entara iniciacion ara lengua e cultura occitanes
De 9 a 15 e de 17 a 19 ores.
A cargue de Joaquim Arenas, Jaume Figueres e Patrici Poujade.
Estudi de Gessa.

Conferéncias

Er occitan en Aquitània
17 ores. Ajuntament de Naut Aran.
Per Jordi Fernández Cuadrench, director der Institut Occitan.
Er aranés: introduccion ath sòn estudi
19 ores. Sala de Plens der Ajuntament de Naut Aran.
A cargue de Frederic Vergés.
20 ans de relacions occitanocatalanes
22 ores. Aubèrja de Salardú.
Peth Sr. Garriga Trullols, secretari deth CAOC.

Resumit: *Es contenguts basics der enshament seguissen basant-se en ues teories descriptives e mecanicistes, es quaus s'arraitzen en paradigma dera simplicitat. Es coneishements que se transmeten son simples e simplificadors en relacion ara realitat, que pròpriament ei complèxa. Se prepausa apréner a afrontar eth repte dera complexitat dera realitat, sense simplificà-la ne negà-la, senon assumí-la coma quauquarren fonamentau e indefugible, tant entad açò qu'ei er apréner a pensar com en apréner a apréner. Coma esturment essenciau e basic entà arténher aguest objectiu, se prepausa implantar e desvolopar, en encastre der enshament deth pensament complèxe, ath filosòf francés Edgar Morin.*

Diagnostic: Maugrat es principis filosofics e psicopedagògics que semble que i a darrère der enshament actuau -LOGSE-, es contenguts basics d'aguest enshament encara se basen en un tipe de pensament e en ues teories basicament descriptius e mecanicistes. Aguest pensament s'arraitze en paradigma dera simplicitat descrit per E. Morin: disjuncion, desseparacion, fragmentacion, reduccion, linhalitat, eca. Atau, aguest paradigma prohond, e per tant implicit e amagat, determine non tant sonque es coneishements concrèts que s'ensenhe e es procediments pes quaus s'ensenhe, senon tanben eth pròpri concèpte de conéisher e eth de realitat. Er enshament transmet, ath delà d'uns coneishements simples e simplificadors (un enshament de nòms, procediments, precèptes, règles e etiquetes) era madeisha manèra de pensar implicita qu'a generat aguesti coneishements, en tot impedir atau imaginar e desvolopar en aguesta etapa dera formacion der òme ua auta forma de pensar, e per tant era possibilitat de cambiar eth nòste pensament e poder evolucionar. Er enshament perpetúe, per tant, ua manèra de pensar -e d'actuar- era realitat que ja s'a vist incapabla entà enfrontà-se reament ath repte dera complexitat d'aguesta realitat. Se pèrd atau era possibilitat de cambi s'aguest non se da ena educacion.

Objectius: En tot partir dera basa qu'eth repte ei era complexitat dera realitat, e qu'acò supause cambiar era forma de pensar tamb era quau pensam aguesta realitat e eth madeish pensar, se tracte d'arténher es següenti objectius:

Objectiu principau: apréner a afrontar eth repte dera complexitat dera realitat, sense simplificà-la ne negà-la, senon assumí-la coma quauquarren fonamentau e indefugible.

a) Apréner a pensar des dera complexitat e ena complexitat -era pròpria complexitat dera realitat-, en tot hèr qu'aguesta sigue ena basa deth pensar des deth sòn començament.

b) Apréner a apréner, en basa a un aprentissatge de concèptes, idèes, principis, sensacions e pensaments que permeten e provòquen era reflexion conscienta e constanta, e era reflexivitat deth pensar sus eth madeish. Un aprentissatge qu'ac sigue d'eth madeish, en un procès evolutiu qu'amie tara consciència d'aguest apréner a apréner en tot s'apren a apréner.

Esturments: Portar tath camp der enshament es prepauses teoriques e filosofiques que s'enfronten ara complexitat, especialment eth "pensament complèxe" definit per E. Morin: un pensament non mutilant e per tant globau e de globalitat, un pensament que permete contextualizar e relativizar, ei a dèder, un pensament dera relacion, un pensament qu'amasse e pas que cope, un pensament dera union, un pensament dera oposicion e pas dera disjuncion, ei a dèder, era simultaneitat des contraris, un pensament non-

linhau, que vage mès tà delà dera causalitat linhau e contemple d'autes causalitats, un pensament reflexiu e recursiu, que permete era reflexivitat deth pensar e qu'entengue era recursivitat. Açò implique eth cambi enes contenguts academics derivat d'ua reflexion pròpria en cada ambit entad açò qu'ei coneishment e qué signifie conéisher en aguest ambit. Generar uns contenguts conceptuaus non barrats e predeterminadi ena sua inconcrecion entà pr'amor de permetre es desparièrs grads de comprenença conscienta de cada alumne e era sua evolucion particulara. Descurbir e hèr descurbir en aguesti concèptes era complexitat logica ath madeish temps que son tengudi entà explicar e descriure era complexitat fenomenologica: union des

contraris, recursivitat, causalitat non-linhau, eca. Er esturment que se prepausa qu'ei paradoxalment eth madeish objectiu: eth pensament complèxe. E açò ac cau entèner peth hèr qu'entà portar ar alumne a pensar de manèra complèxa cau qu'eth professor abantes, e ath madeish temps, descurbisque aguesta manèra de pensar a compdar der objècte en quau aplique eth sòn pensar.

Documentacion:

Josep Margarit Dalmau: *Aprenentatge musical conscient: ensenyar globalitat i ensenyar des de la globalitat.* (per publicar).

Edgar Morin: *Introducción al pensamiento complejo,* Barcelona, Gedisa, 1994.

Edgar Morin: *La naturaleza de la naturaleza,* Madrid, Cátedra, 1981.

za, Madrid, Cátedra, 1981.

Pedro Purroy Chicot, assai-prològ ath libre: *Introducción al análisis shenkeriano,* Barcelona, Lábory, 1992.

Pedro Purroy Chicot, *Programación y objetivos(?),* Saragossa, Publicacion interna deth Ministèri d'Educacion, 1994.

Pedro Purroy Chicot, *Memoria. Correspondiente a la cátedra de Armonía del Conservatorio Superior de Zaragoza,* Saragossa, Publicacion interna deth Ministèri d'Educacion, 1994.

Donades autor: Josep Margarit qu'ei professor de Teoria e Anàlisi Musicau. Desvolope amassa tamb eth professor Pedro Purroy, de Saragossa, ua teoria organismica e sistematica dera musica, a compdar dera teoria schenkeriana. Contacte tamb E. Morin en 1994, tamb eth quau se da ua "convergència extrèma" -segontes eth madeish Morin- entre eth sòn trabalh e eth trabalh d'investigacion sus, e dera musica. Dirigís tamb Glòria Sol Bertran era aplicacion d'aguestes teories en enshament dera musica en centre d'expression musicau El Tram d'Era Garriga (Barcelona).

Observacions: Aguesta qu'ei ua prepausa voluntàriament e besonhosament àmplia e dubèrta, pr'amor que se tracte mès d'un nau encastre conceptuau e de pensament laguens deth quau poder generar aplicacions e desvolopaments diuersi, que pas d'ua prepausa concrèta e barrada. S'enlace, ath delà, tamb ua auta prepausa amiada dirèctament ar enshament dera musica, o ara possibilitat d'aprèner dera musica. Demoram poder aportar quauqua auta prepausa ena qua se veigue mielhor era concrecion. Totes aguestes prepauses se poderien veir englobades en un solet modèu, eth modèu complexitat.

Josep Margarit Dalmau

Banc Interactiu de Propostes
Fòrum Català per Repensar la Societat

ETH TRIBUNAU CONSTITUCIONAU CONCEDIC ERA LIBERTAT PERA DESPROPORCION DERA PENA APLICADA AS MEMBRES DERA ANTIGA MESA NACIONAU DE HB

En tèxte dera senténcia, coneishut ager, eth Constitucionau ditz qu'era actuacion des 23 exdirigents de HB constituïc un delict de collaboracion tamb ETA, totun considere qu'eth Tribunalau Suprem auie agut d'aplicar ua pena mès laugèra perque es sues conductes "sigueren ena realitat plan aluenhades des perills qu'era norma aplicada finalament vò esvitar".

Eth Constitucionau base eth sòn veredictè lèu lèu ena rigorositat dera norma qu'eth Tribunalau Suprem se vedec obligat a aplicar, e senhale que "en tot qu'ua condemna legau pogue èster rasonablament enteneda com aplicacion dera lei", era eventuaul lesion qu'aguera aplicacion pogue produsir "serà imputabla ath legislador e pas ath jutge".

Era resolucion afirme que "non ei era dubertura dera conducta tipica de collaboracion tamb banda armada era que resulte constitucionalment objectabla, senon era abséncia en precepte dera corresponenta prevision qu'auesse permetut ath jutje, en cassi com aguest, impausar ua pena inferiora ara de preson major en sòn grad minim".

Er acòrd, que supausèc era immediata excarceracion des 22 condemnadi que demorauen en preson, siguec adoptat delànet peth Plen deth Constitucionau per ueit vòts contra quate e compdarà tamb quauqui vòts particulars, tant des magistrats oposadi a balhar era empara com de dus des que se i prononcièren a favor.

Era senténcia afirme qu'era "norma que s'a aplicat as recorrents non a, pera sua severitat e per efecte que compòrte entar exercici des libertats d'expression e d'informacion, ua rasonabla relacion tamb eth desvalor des conductes sancionades".

Rebrembe qu'eth Tribunalau Europèu de Drets Umans, en quauques ues des sues resolucions, a establít qu'ua "reaccion desproporcionada contra ues declaracions, maugrat qu'aguestes non siguen licites e meriten ua sancion, vulnere eth dret ara libertat d'expression [...]". "Era desproporcion qu'ei enca-

ra mès grana quan se tracte des declaracions gessudes d'un partit politic, pr'amor deth sòn papèr essenciau entà assegurar eth pluralisme e er adequat foncionament dera democràcia", remerquèc eth Tribunalau en ua auta senténcia.

Atau, eth TC ditz qu'ei "indobtable qu'es conductes incriminades son activitats d'expression d'idèes e informacions e constituïssen ua manèra de participacion politica e, de resultes, ua sancion penau desbilançada pòt produsir descoratjament en repòrt ar exercici licit d'aqueri drets (libertats d'expression, d'informacion e de participacion politica)".

En aguest sentit, assegure qu'era "aplicacion d'un precepte que prevé ua pena minima de sies ans e un dia produsís un clar efecte dissuasòri der exercici des libertats d'expression, comunicacion e participacion ena activitat publica, maugrat qu'es conductes sancionades non constituïsqen exercici legitim des madeishes".

"Que cau reiterar que s'a produsit ua vulneracion deth principi de legalitat penau comprensiu dera proscripcion constitucional de penes desproporcionadas, de resultes dera aplicacion der article 174 bis a, deth Còdi Penau de 1973", concludís.

Aguest precepte resulte inconstitucionau "sonque ena mesura en que non incorpòre cap de prevision qu'auesse permetut adocir era sancion penau ara categoria d'actes de collaboracion tamb banda armada que, maugrat qu'a viatges poguen èster d'escassa transcendéncia tath ben juridic protegit, non per aquerò an de demorar impunes".

Era pena, per tant, non se pòt pas aplicar tamb era duresa que prevé er article sus toti "es components der organ dirigent d'ua associacion politica que, maugrat extralimità-se, an actuat en un ambit en quau es formacions politiquas an d'operar tamb era màger libertat sense mès limitacions qu'es estrictament de besonh entà salvar era libertat des ciutadans".

En parlar dera desproporcion dera pena, eth TC hè referéncia a qu'eth Còdi Penau de 1973 castigau tanben tamb un minim

de sies ans e un dia de preson, delictes tan grèus com era integracion en banda armada, era sedicion, er avòrt dolós non consentit pera embrassada, es agressions sexuauas grèus o eth panatòri tamb tortures.

Enes païsi deth nòste entorn, totun, eth delict de collaboracion tamb banda armada a un tractament plan mès laugèr: d'un o sies mesi enquia cinc ans en Alemanha, d'un dia a tres ans en Àustria, d'enquia cinc ans en Reine Unit o de quinze dies a quate ans en Itàlia.

D'aute costat, eth Constitucionau remèrque que, maugrat qu'es conductes sancionades son "potencialment dangieroses", non èm deuant d'ua conducta dirèctament constitutiva d'un "resultat" de collaboracion tamb banda armada, senon "tiranta" entà tau resultat d'efectua collaboracion.

Auesse estat diferent, ditz eth TC, en cas de produsí-se era "difusion efectua dera intimidacion contenguda enes messatges televisius e radiofonics", mès es exdirigents de HB "non amièren a tèrme dirèctament era realizacion dera activitat difusora, senon qu'envièren es cintes as respectius organismes publics". En hèr açò, senhale eth Tribunalau, es dirigents dera coalicion *abertzale* perdèren eth contròtle des eveniments, perque auien eth risque -com atau siguec- qu'era difusion des enregistraments non s'amièsse a tèrme "pr'amor dera interven-

cion dera autoritat judicau o pera negatiua des mieis de comunicacion afectadi".

Editor e director : Joan-Ramon Colomines-Company.
Edite ETH DIARI
Familia Colomines
Centre d'estudis VIVÈNCIA ARANESA:
Aula Euròpa des Pirinèus (Val d'Aran)
Carrèr Doctor Manel Vidal
locau num.5
(Darrèr edifici/ Ath cant der Espitau)
25530 Vielha-Val d'Aran
Telefon: 973641772
Fax: 973640871
E-mail vivenciaaranesa@ctv.es

Equip de correctors: Xavier Gutierrez.
Equip comercia: Ramon Agulló i Teixidor.